

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

TÜBİTAK
BİDEB

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİ ARAŞTIRMA PROJELERİ YARIŞMASI ÇAĞRI DUYURUSU

2204-B

Bilim İnsanı Destek Programları Başkanlığı

2204- B Ortaokul Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması 2023

TÜBİTAK

TÜBİTAK-BİDEB 2204
TÜBİTAK Tunus Caddesi
No:80 Kavaklıdere
ANKARA
Tel: 444 66 90

2023 Yılında Programda Yapılan Güncellemeler

- Proje hazırlığında kullanılması planlanan veri toplama araçlarının (test, anket, görüşme formu, vb.) elektronik başvuru sistemine PDF formatında yüklenmesi gerekir. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı kurumlarda yapılacak veri toplama çalışmalarında kullanılacak araçlarının uygulanabilirliğine ilişkin il/ilçe milli eğitim müdürlüğünden alınmış izin belgesinin taratılarak sisteme yüklenmesi gerekir.
- Sergi değerlendirmelerinde projenin ön değerlendirmede aldığı puanın % 30'u etkili olacaktır.
- Başvuru sistemine yüklenecek belgelerin dosya adı 25 karakteri geçmemeli, kişisel bilgiler içermemeli ve dosya uzantısı '.pdf' şeklinde olmalıdır.

1. Çağrının Amacı ve Kapsamı

Çağrının amacı, ortaokul öğrenimine devam etmekte olan öğrencileri temel, sosyal ve uygulamalı bilim alanlarında çalışmalar yapmaya teşvik etmek, çalışmalarını yönlendirmek ve mevcut bilimsel çalışmalarının gelişimine katkı sağlamaktır.

Bu çağrı, program kapsamında düzenlenecek olan yarışmaya yönelik kuralları, işlemleri ve yükümlülükleri kapsar.

2. Başvuru Koşulları, Belgeleri ve Yöntemi

2.1. Başvuru Koşulları

- 2.1.1 Yarışmaya, Türkiye ve KKTC'de öğrenim gören tüm ortaokul öğrencileri katılabilir.
- 2.1.2 Yarışmaya her öğrenci yalnızca **bir** proje ile katılabilir ve her proje **en çok üç öğrenci** tarafından hazırlanır.
- 2.1.3 Bir projede sadece **bir** danışman görev alabilir ve danışman birden fazla projeye danışmanlık yapabilir. Danışman için alan sınırlaması yoktur. Projede danışman olması zorunludur.
- 2.1.4 Yarışmaya başvuruda bulunacak bir projedeki öğrenciler ve danışman farklı okullardan olabilir.
- 2.1.5 Projelerin, öğrencilerin özgün düşüncelerinden kaynaklanması, kendileri tarafından şekillendirilmiş, danışarak ama kendi bilgi ve becerileri ile yapılması gerekmektedir. Fikir aşamasında veya devam etmekte olan projelerle yarışmaya başvuru yapılmaz. Projelerin, Proje Rehberinde belirtilen formatta ve sonlandırılmış olarak yarışmaya başvurusunun yapılması gerekir.
- 2.1.6 Aynı ya da başka isimlerle ve/veya aynı ya da benzer içerikle (konuyla) herhangi bir proje yarışmasına, bu yarışmanın son başvuru tarihinden önce başvurusu yapılmış veya katılmış projelerle bu yarışmaya başvuru yapılamaz. Bu kurala uymadığı tespit edilen projeler, hangi aşamada olursa olsun yarışmadan elenir.
- 2.1.7 Başvuru sistemine eksik, hatalı veya yanlış belge ve bilgi yüklenmesi, hazırlanan projenin halk sağlığı ve güvenliği için risk teşkil etmesi, insanların kişilik haklarına aykırı çalışma yapılması, projede etnik kökene, kişi veya toplumu karalamaya yönelik içerik bulunması, omurgalılar üzerinde kesi yapılması, kan veya doku alınması, ağız ya da enjeksiyon yoluyla etkisi kesin olarak bilinmeyen tehlikeli ve yabancı madde verilmesi, sağlığı tehdit eden deneyler yapılması durumlarında proje başvuruları hangi aşamada olursa olsun yarışmadan elenir.

- 2.1.8 Proje hazırlığında kullanılması planlanan veri toplama araçlarının (test, anket, görüşme formu, vb.) elektronik başvuru sistemine PDF formatında yüklenmesi gerekir. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı kurumlarda yapılacak veri toplama çalışmalarında kullanılacak araçlarının uygulanabilirliğine ilişkin il/ilçe milli eğitim müdürlüğünden alınmış izin belgesinin taratılarak sisteme yüklenmesi gerekir.
- 2.1.9 Projeler başvuru yapılan ana alanda görevlendirilecek jüri tarafından değerlendirilecek olup, proje içeriğinin tematik alanla olan ilişkisi değerlendirmede etkili olacaktır. Başvuru aşamasında yapılan ana alan ve tematik alan seçimlerinde başvuru süreci bittikten sonra değişiklik yapılmayacaktır.

2.2. Başvuru İşlemi

- 2.2.1 2023 yılı Ortaokul Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması Proje Rehberine göre hazırlanan ve tamamlanan projelerin başvuruları 19 Aralık 2022 tarihinde başlar ve 8 Mart 2023 tarihinde, saat 17.30'da sona erer. Başvurular, <https://e-bideb.tubitak.gov.tr> adresinden **danışman öğretmen tarafından** çevrimiçi olarak yapılır. Başvuru yapabilmek için öğrenciler ve danışman öğretmenin ARBİS'e kayıtlı olması gerekir (Bkz. <https://arbis.tubitak.gov.tr>).
- 2.2.2 Danışman öğretmen sisteme kendi kullanıcı adı ve şifresi ile giriş yaparak proje ve projedeki tüm öğrencilerin bilgilerini kaydeder.
- 2.2.3 Öğrenci/öğrencilerin son altı ay içinde çekilmiş vesikalık fotoğrafları sisteme yüklenir.
- 2.2.4 Proje çalışması, <http://www.tubitak.gov.tr/tr/yarismalar/icerik-ortaokul-ogrencileri-arastirma-projeleri-yarismasi> adresinde bulunan şablon kullanılarak hazırlanır ve tek bir dosya halinde PDF formatında sisteme yüklenir. **Proje özeti en az 150, en fazla 250 kelime; proje raporu en az 2, en fazla 20 sayfa olmalıdır.** Proje raporu dışında kalan belgeler (bilimsel etik formu, izin belgeleri, fotoğraf, anket vb.) sistemde EK BELGELER kısmına yüklenir. Başvuru sistemine yüklenecek belgelerin dosya adı 25 karakteri geçmemeli, kişisel bilgiler içermemeli ve dosya uzantısı '.pdf' şeklinde olmalıdır.
- 2.2.5 Projeye ait video kaydı sisteme eklenebilir. Video eklenmesi zorunlu değildir. Videonun boyutu 10 MB'ı geçmemeli ve FLV formatında olmalıdır.
- 2.2.6 Başvuru tarihleri içerisinde, çevrimiçi başvuru yapıldıktan sonra değişiklik için onayı kaldırılıp tekrar onaylanmadan bırakılan projeler değerlendirmeye alınmaz.
- 2.2.7 Başvuru sistemi kapandıktan sonra öğrenci ve danışman öğretmen bilgileri dâhil hiçbir değişiklik talebi kabul edilmez. Herhangi bir nedenle sistemde başvurusu tamamlanmamış projeler değerlendirmeye alınmaz.

2.2.8 Başvuru formu, Bölge Koordinatörlerine gönderilmez. Bu formun başvuru sahipleri tarafından saklanması ve TÜBİTAK tarafından istendiğinde ibraz edilmesi gerekir.

2.2.9 Bölge sergisi aşamasına geçen öğrenciler tarafından Muvafakatname ve Yarışma Kuralları Kabul Formu bölge sergileri öncesinde doldurularak Bölge Koordinatörlerine gönderilir.

3. Yarışma Kategorileri

3.1. Yarışma, 10 ana alanda düzenlenmektedir (Şekil 1).

ANA ALANLAR		
Biyoloji	Kimya	Türkçe
Coğrafya	Matematik	Teknolojik Tasarım
Değerler Eğitimi	Tarih	Yazılım
Fizik		

Şekil 1. Ana Alanlar

Bu ana alanlarda yarışmaya başvuruda bulunulacak projelerin, aşağıda isimleri verilen tematik alanlardan birini kapsayacak şekilde hazırlanmış olması gerekir (Şekil 2).

TEMATİK ALANLAR

Aile İçi İletişim	Genetik ve Biyoteknoloji	Oyun ve Oyunlaştırma
Akıllı Ulaşım Sistemleri	Gıda ve Gıda Arzı Güvenliği	Özgün Algoritma Tasarımı
Artırılmış, Sanal ve Karma Gerçeklik	Giyilebilir Teknolojiler	Robotik ve Kodlama
Astronomi ve Astrofizik	Göç ve Uyum	Sağlıklı Beslenme
Atık Yönetimi ve Geri Dönüşüm	Görsel ve İşitsel Sanatlar	Sağlıklı Yaşam ve Spor
Bağımlılık ve Bağımlılıkla Mücadele	Görüntü ve Ses Tanıma Teknolojileri	Salgın Hastalıklar ve Salgınla Mücadele
Bilgisayarsız Kodlama	Halk Sağlığı ve Koruyucu Sağlık Hizmetleri	Siber Güvenlik
Bilim İletişimi	Havacılık ve Uzay Bilimleri	Sorumlu Üretim ve Tüketim
Bilim Tarihi ve Felsefesi	Hazır Algoritma Uygulamaları	STEAM (Fen, Teknoloji, Mühendislik, Sanat ve Matematik)
Bilinçli Farkındalık ve Kariyer Bilinci	Hidrojen Enerjisi	Su Okuryazarlığı
Biyoçeşitlilik	İnsan Hakları ve Demokrasi	Sürdürülebilir Şehirler ve Toplular
Biyomedikal Cihaz Teknolojileri	Jeotermal Enerji	Tarım ve Hayvancılık Teknolojileri
Biyotaklit	Kültürel Miras	Trafik ve Trafikte Saygı
Çevre ve Çevreyi Koruma	Küresel Isınma ve İklim Değişikliği	Türk Dili ve Lehçeleri
Değerler Eğitimi	Malzeme Bilimi ve Nanoteknoloji	Uzaktan Eğitim
Dijital Dönüşüm	Medya Okuryazarlığı	Veri Madenciliği
Dijital Oyun Tasarımı	Metaverse	Yabancı Dil Eğitimi
Dil ve Edebiyat	Milli Teknoloji Hamlesi	Yapay Zekâ
Doğal Afetler ve Afet Yönetimi	Nesnelerin İnterneti	Yaşamımızda İyilik, Nezaket ve Anlayış
Doğal Miras ve Doğal Kaynaklar	Nükleer Enerji	Yenilenebilir Enerji
Ekolojik Denge	Okul Dışı Öğrenme Ortamları	Yer ve Deniz Bilimleri
Finansal Okuryazarlık	Orman ve Ormanları Koruma	Yoksullukla Mücadele

Şekil 2. Tematik Alanlar

4. Değerlendirme Yöntemi ve Kriterleri

- 4.1. Bölgesel yarışmalar, Adana, Ankara, Bursa, Erzurum, İstanbul-Asya, İstanbul Avrupa, İzmir, Kayseri, Konya, Malatya, Samsun ve Van olmak üzere 12 Bölge Koordinatörlüğü tarafından yürütülür.
- 4.2. Öğrenciler tarafından Proje Rehberine göre hazırlanan ve başvuru sistemine yüklenen projeler, ilk aşamada 12 bölgede her alan için oluşturulacak jüriler tarafından bilimsel kriterlere göre değerlendirilir. Değerlendirme sonucuna yargı yolu dışında itiraz kabul edilmez.
- 4.3. Projeler; Özgünlük ve Yaratıcılık, Bilimsel Yöntem, Sonuç ve Öneriler, Uygulanabilirlik, Yaygın Etki, Raporlama, Sunum gibi kriterlere göre değerlendirilir. Detaylı değerlendirme kriterlerine ve proje rehberine <http://www.tubitak.gov.tr/tr/yarismalar/icerik-ortaokul-ogrencileri-arastirma-projeleri-yarismasi> internet adresinden ulaşılabilir.
- 4.4. Ön değerlendirme sonucunda başarılı bulunan projeler, bölgelerde yapılacak sergiye davet edilir. Covid-19 pandemi süreci göz önüne alınarak gerekmesi durumunda bölge ve final sergileri değerlendirmeleri çevrimiçi olarak yapılabilir.
- 4.5. Takım halinde yarışmaya katılan öğrencilerin bölge ve final sergilerine davet edilmeleri durumunda, sergide ve sunumda tüm yarışmacıların bulunması zorunludur. Aksi halde proje yarışmadan elenir. Ancak projede yer alan öğrencinin yarışmadan çekilmek istediğini ve tüm haklarını projede yer alan diğer öğrenci/öğrencilere devrettiğini belirten yazılı beyanını TÜBİTAK'a iletmesi durumunda, projede yer alan diğer öğrenci/öğrenciler yarışma sürecine devam edebilecektir. Bu yazılı beyanda, öğrenci ve velisi ile danışman öğretmenin imzasının olması zorunludur.
- 4.6. Bölge ve final sergilerinde proje sahibi öğrenciler jüriye sözlü sunum yapacaktır. Öğrencilerden bu görüşme için bilgisayarda sunum hazırlamaları beklenir. Jüri sunumlarında kullanılacak bilgisayar ve projeksiyon cihazı Bölge Koordinatörü/TÜBİTAK tarafından sağlanır. Sergide kullanılması öngörülen diğer teknik donanım ise proje sahibi öğrenciler tarafından temin edilir.
- 4.7. Sergi değerlendirmelerinde projenin ön değerlendirmede aldığı puanın % 30'u etkili olacaktır.

5. Ödüller

- 5.1. Bölgelerde yapılacak yarışmalarda başarılı bulunan projelere Bölge Birinciliği, İkinciliği ve Üçüncülüğü ödülleri verilir. Bölge Birincileri yarışmanın final aşamasına davet edilir. Final Yarışmasında başarılı bulunan projelere; Birincilik, İkincilik, Üçüncülük ve Teşvik ödülü verilebilir. Bölge ve final yarışmalarında ödül alan öğrencilere para ödülü ve başarı belgesi, danışman öğretmenine para ödülü verilir. Bölge ve Final Yarışmalarında verilecek ödül ücretleri <http://www.tubitak.gov.tr/tr/yarismalar/icerik->

[ortaokul-ogrencileri-arastirma-projeleri-yarismasi](#) adresinde yayınlanır.

- 5.2. Final Yarışması sonucunda derece alan projeler için fikri haklar tescil (patent) desteği verilir.

6. Çağrı Takvimi (Başvuru ve Sergi Tarihleri)

- 6.1. Yarışma için yılda bir kez başvuru alınır. Yarışma kapsamında önce 12 bölge merkezinde bölge sergisi düzenlenir, sonrasında final sergisi yapılır. Yarışma süreçleri Şekil 2’de özetlenmiştir.

Şekil 3. Yarışma Takvimi

7. Diğer Hükümler

- 7.1. Düzenlenecek sergilerin yeri ve tarihleri ilgililere e-posta yoluyla bildirilir, ayrıca yarışmanın web sayfasında yayınlanır. Sergilerin yapılacağı illerin dışından gelecek öğrenciler ile okul müdürlüklerince görevlendirilecek olan her proje için bir öğretmenin konaklama ve geliş-dönüş yol giderleri, TÜBİTAK tarafından belirlenen rayiç bedel üzerinden karşılanır. Yarışma süresince proje sahibi öğrencilerin tüm sorumluluğu, okul müdürlüğü tarafından görevlendirilen öğretmene aittir.
- 7.2. Yarışma ile ilgili gerekli belgeler, TÜBİTAK tarafından öğrenci, danışman ve okul müdürlüklerine e-posta olarak gönderilir. Yarışma süresince öğrenci ve danışmanların ARBİS’e kayıtlı e-posta adreslerini takip etmeleri gerekir.
- 7.3. Ticari bir değeri olduğu düşünülen projeler için www.turkpatent.gov.tr adresinden patent başvurusunda bulunulması önerilir.

- 7.4. TÜBİTAK tarafından gerekli görülmesi durumunda bu çağrı duyurusunda son başvuru tarihine kadar değişiklik yapılabilir.

Projeler tamamıyla öğrencilerin kendi bilgi, beceri ve özgün düşüncelerinden kaynaklanmış, geliştirilmiş ve varsa danışman desteği ile tamamlanmış olmalıdır. Kendine/lerine ait olmayan bir çalışmanın (devam etmekte ya da sonuçlandırılmış) proje olarak sunulduğu ve/veya projede sahipleri dışındaki kişilerin düşünce, ifade veya buluşlarını kaynak göstermeksizin kullanıldığı tespit edilen ve aynı ya da başka isimlerle ve/veya aynı ya da benzer içerikle (konuyla) herhangi bir proje yarışmasına, bu yarışmanın son başvuru tarihinden önce katılmış veya başvurmuş olan projeler, hangi aşamada olursa olsun yarışmadan elenir.

Ayrıca bu kapsamda olduğu belirlenen projenin sahibi öğrenciler ve danışmanları üç eğitim öğretim yılı süresince TÜBİTAK'ın düzenleyeceği etkinliklere katılamaz ve verilecek desteklerden yararlanamaz. Bu durum TÜBİTAK tarafından MEB'e bildirilir. Yarışma tamamlandıktan sonra da söz konusu kurallara uyulmadığının tespiti halinde yukarıda söz edilen yaptırımlar uygulanır.

Şekil 4. Hatırlatma

8. İlgili Mevzuat

Bu program aşağıda belirtilen Mevzuat doğrultusunda yürütülmektedir.

- 8.1 Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu, Bilim İnsanı Destek Programları Başkanlığı Tarafından Yürütülen Programlara İlişkin Yönetmelik
- 8.2 Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu, Bilim İnsanı Destek Programları Başkanlığı Burs ve Destek Programlarının Yürütülmesine İlişkin Usul ve Esaslar
- 8.3 TÜBİTAK Bilim İnsanı Destek Programları Başkanlığı Çalışma Usul ve Esasları
- 8.4 BİDEB Burs ve Destek Programlarında Başvuruların ve Raporların Panel/Dış Danışman/Danışma Kurulu Yöntemi ile Değerlendirilmesi ve İzlenmesine İlişkin Yönerge
- 8.5 İlgili mevzuatlarda ve bu çağrı duyurusunda belirtilmeyen durumlarda, Grup Yürütme Kurulu kararları uygulanır.

9. Tanımlar ve Kısaltmalar

- 9.1. **TÜBİTAK:** Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu'nu,
- 9.2. **BİDEB:** Bilim İnsanı Destek Programları Başkanlığını,
- 9.3. **Grup Yürütme Kurulu:** BİDEB Yarışmalar Grubu Koordinatörlüğünce yürütülen programlar ile ilgili konularda görüş, öneri ve karar oluşturan akademisyenlerden oluşan kurulu,

- 9.4. **Bölge Koordinatörlüğü:** Bölgesel olarak düzenlenen her türlü yarışma programlarının faaliyetlerini BİDEB ile koordineli olarak yürütmek üzere TÜBİTAK tarafından görevlendirilen bilim insanlarını,
- 9.5. **Jüri:** BİDEB tarafından yürütülen yarışma programlarında başvuruları değerlendirmek, sınav, seçme ve değerlendirme işlemlerini BİDEB ile koordineli olarak yürütmek üzere görevlendirilen alanında yetkin kişileri,
- 9.6. **Danışman:** Proje hazırlama aşamasında öğrenciye danışmanlık yapan ve hâlihazırda bir eğitim kurumunda fiilen çalışmakta olan bir öğretmeni, öğretim elemanını veya Deneyap Teknoloji Atölyelerinde görev yapan eğitmeni,
- 9.7. **ARBİS:** Araştırmacı Bilgi Sistemini,
- 9.8. **e-BİDEB:** BİDEB Başvuru ve İzleme Sistemini ifade eder.

10. Bölge Merkezleri ve Bağlı İller

Adana Bölge Merkezi

Bölge Merkezine Bağlı iller

Adana	Kahramanmaraş
Gaziantep	Kilis
Hatay	Mersin
KKTC	Osmaniye

Bursa Bölge Merkezi

Bölge Merkezine Bağlı iller

Balıkesir	Eskişehir
Bilecik	Kütahya
Bursa	Yalova
Çanakkale	

İstanbul Asya Bölge Merkezi

Bölge Merkezine Bağlı iller

Düzce	Kocaeli
İstanbul Asya	Sakarya

İzmir Bölge Merkezi

Bölge Merkezine Bağlı iller

Aydın	Manisa
Denizli	Muğla
İzmir	Uşak

Konya Bölge Merkezi

Bölge Merkezine Bağlı iller

Afyon	Isparta
Antalya	Karaman
Burdur	Konya

Samsun Bölge Merkezi

Bölge Merkezine Bağlı iller

Amasya	Ordu
Giresun	Samsun
Kastamonu	Sinop
Çorum	Tokat

Ankara Bölge Merkezi

Bölge Merkezine Bağlı iller

Ankara	Karabük
Bartın	Kırıkkale
Bolu	Zonguldak
Çankırı	

Erzurum Bölge Merkezi

Bölge Merkezine Bağlı iller

Ardahan	Erzurum	Rize
Artvin	Gümüşhane	Trabzon
Bayburt	Iğdır	
Erzincan	Kars	

İstanbul Avrupa Bölge Merkezi

Bölge Merkezine Bağlı iller

Edirne	Tekirdağ
İstanbul	Kırklareli
Avrupa	

Kayseri Bölge Merkezi

Bölge Merkezine Bağlı iller

Aksaray	Niğde
Kayseri	Sivas
Kırşehir	Yozgat
Nevşehir	

Malatya Bölge Merkezi

Bölge Merkezine Bağlı iller

Adıyaman	Tunceli
Bingöl	Malatya
Diyarbakır	Mardin
Elazığ	Şanlıurfa

Van Bölge Merkezi

Bölge Merkezine Bağlı iller

Ağrı	Muş
Batman	Siirt
Bitlis	Şırnak
Hakkari	Van

Şekil 5. Bölgelere Bağlı İller